

**Domnule decan,
Doamnelor și domnilor profesori,
Dragi colegi,
Dragi studenți și auditori de justiție,
Distins auditoriu,**

Aș dori să încep prin a mulțumi domnului decan Flavius Baias și domnului profesor Mihai Lucian pentru invitația pe care mi-au adresat-o, de a participa la această conferință, invitația domniilor lor oferindu-mi plăcuta și onoranta ocazie de a mă afla astăzi în prezența atâtor distinși profesioniști ai dreptului în perspectiva dezbaterii unor teme ce se anunță deosebit de incitante, de interesante, dar și satisfacția personală de a mă întoarce în acest loc, în forul Facultății de Drept al Universității din București, în care, cu ani în urmă, am făcut primii pași, ca studentă.

Și trebuie să menționez că sentimentul pe care îl nutresc în acest moment este unul de emoție: emoția întoarcerii acasă, dar și de nostalgie: nostalgia anilor în care în sălile acestui adevărat palat al științei dreptului, audiam ca studentă cursurile remarcabililor mei profesori, când – încă - cea mai mare grijă a mea era sesiunea.

Vă mărturisesc că deși conferințele dedicate intrării în vigoare a Noului Cod Civil la care am avut plăcerea să particip în ultima vreme, au fost relativ numeroase, cea de astăzi are o rezonanță aparte pentru mine, nicio altă conferință anterioară nereușind să îmi ofere sentimentul atât de profund al îmbinării dintre tradiție și noutate, dintre istorie și perspectiva noilor începuturi.

Și spun aceasta deoarece pentru fiecare dintre noi – profesori, absolvenți sau student - Facultatea de Drept a Universității București reprezintă tradiție și valoare, continuitate și prestigiu și, în același timp, un pilon de stabilitate, un punct de reper, de referință al comunității juridice din România, un loc al formării teoreticienilor și practicienilor dreptului, în spiritul ideii de dreptate și echitate, iar pentru dumneavoastră - studenții acestei facultăți - o deschidere către o nouă provocare, aceea a formării generațiilor de noi juriști într-o Românie integrată în spațiul european.

Codul Civil al României adoptat în 1865 pe care l-am studiat în facultate și-a încetat existența. Cu toții am învățat din acel Cod Civil, cu modificările ulterioare, în facultate, la cursurile de pregătire, în instanțe, acest cod civil, această reglementare excepțională ne-a format și ne-a șlefuit ca profesioniști, dar și ca simpli cetățeni, reglementându-ne comportamentul, relațiile interpersonale, drepturile și obligațiile patrimoniale și nepatrimoniale, viața în cea mai mare parte a ei.

Pe bună dreptate s-a spus: Codul Civil însoțește ființa umană, de la naștere – și chiar mai dinainte de naștere – (*infans conceptus pro nato habetur quotiens de commodis eius agitur: copilul conceput se consideră ca născut ori de câte ori aceasta este în interesul său*) și până la trecerea sa în neființă. Iată de ce o astfel de reglementare este atât de importantă pentru orice societate, de calitatea ei depinzând într-un final calitatea vieții fiecăruia dintre noi.

Dreptul este atât o oglindă a societății în care acesta funcționează, dar și o matrice a respectivei societăți, pe care invariabil o modelează, de calitatea normei depinzând, în mare parte, calitatea relațiilor sociale pe care aceasta le reglementează.

De aceea, misiunea Noului Cod Civil și a codurilor care vor urma nu este deloc ușoară. Noul Cod Civil vine să modeleze și să restructureze un sistem juridic bine încheiat, structurat armonios de Codul Civil din 1865, cod care, până la 1 octombrie 2011, a constituit poate, cel mai important pilon al ordinii juridice românești. Valoarea acestui cod a fost una incontestabilă, apariția lui marcând la timpul respectiv o nouă eră în istoria dreptului românesc. Confirmarea acestei valori a fost făcută de cei peste 140 de ani în care, indiferent de regimurile politice care s-au succedat, prevederile fundamentale ale vechiului cod au rămas în vigoare.

În acest timp, România a schimbat mai multe constituții, a trecut de la Principat la Monarhie Constituțională, de la Monarhie Constituțională la Republică Populară, de la Republică Populară la Republică Socialistă și, în fine, din fericire, s-a reîntors la un regim democratic, dar Codul Civil a rămas aproape neschimbat.

Dreptul românesc și alături de el, întreaga societate românească, se află astăzi la un moment de răscruce, deosebit de important al evoluției sale, moment de profundă reformă și restructurare. Căci în curând Noului Cod civil i se vor alătura, în dificila misiune de reînnoire și modernizare a societății românești, alte trei coduri: întâi Codul de procedură civilă, a cărui intrare în vigoare a fost anunțată de Ministerul Justiției pentru data de 1 iunie a acestui an,

urmat, la mică distanță, de Noul Codul Penal și Noul Cod de procedură penală.

Aș putea spune, fără a exagera, că societatea românească de astăzi re trăiește experiența anilor 1864 -1865, când sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza au fost elaborate Codul Civil, Codul penal, Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală.

Adoptarea în 1865 a celor patru reglementări fundamentale a marcat punctul de pornire în afirmarea noului stat rezultat din unirea principatelor, ca stat european, modern și dezvoltat, opera legislativă a lui Cuza plasând România în rândul țărilor cu cea mai înaintată legislație de la acea vreme. Ea a oferit premisele creării unui sistem judiciar modern, a unei jurisprudențe de înaltă calitate, a stimulat înflorirea învățământului juridic, a determinat apariția unei gândiri juridice naționale, ce prin contribuția unor remarcabile personalități ale științei dreptului a fost afirmată atât în plan european cât și internațional.

Astăzi, după aproape un secol și jumătate în care și-au îndeplinit cu deosebit succes misiunea, aceste legi își încetează, rând pe rând, aplicabilitatea.

Locul și rolul lor în construcția juridică românească este luat de noile coduri și, trebuie să menționez, să evidențiez aportul profesorilor dumneavoastră, alături de alți distinși teoreticieni și practicieni ai dreptului la redactarea acestor coduri - a fost o muncă extrem de laborioasă, greu de descris doar în câteva cuvinte - pentru ca ceea ce a fost doar un vis îndrăzneț să prindă contur și să devină realitate juridică.

De aceste coduri, de calitatea redactării lor va depinde calitatea vieții noastre ca popor, dar și ca persoane privite individual. De aceea, acum, la intrarea în vigoare a noilor coduri, ca profesioniști ai dreptului, avem datoria de a privi cu echilibru, cu maximă responsabilitate conținutul noilor reglementări și să le apreciem cu obiectivitate. De aceea este atât de important rolul dezbaterilor organizate, precum cea de astăzi, în scopul analizării noilor reglementări, în cadrul unor astfel de dezbateri putându-se aprecia cu justă măsură și obiectivitate impactul acestora asupra sistemului de drept și a societății românești. Dar mai ales, vom putea să le înțelegem în mod corect sensul, căci este neîndoielnic faptul că rolul noilor coduri va depinde, în egală măsură, de corecta înțelegere și justa aplicare a dispozițiilor lor realităților sociale pe care acestea le reglementează.

Tocmai de aceea, am convingerea că dacă noile coduri oferă provocări și responsabilități fiecăruia dintre cetățenii acestei țări, intrarea lor în vigoare va naște responsabilități sporite în sarcina slujitorilor dreptului, a celor care prin activitatea lor, fie ei magistrați, avocați, notari sau executori judecătorești, servesc Justiția.

Iar provocarea pentru dumneavoastră, distinși studenți ai Facultății de Drept ai Universității din București, este aceea de a fi bine pregătiți profesional, pentru că dumneavoastră veți gestiona în viitor acest sistem judiciar, pe care astăzi Ministerul Justiției, profesorii dumneavoastră, doctrinarii, magistrații, avocați, notarii, toate profesiile juridice, parlamentarii și guvernul României au încercat să-l modernizeze.

Ca președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție și totodată, ca judecător, aflându-mă astăzi în fața dumneavoastră, am datoria să evidențiez responsabilitatea sporită ce le incumbă în acest sens instanțelor judecătorești și, în special, instanței supreme, căreia îi revine sarcina aplicării corecte și unitare a noilor prevederi.

Nu pot să nu menționez însă, ajutorul pe care chiar noile prevederi îl oferă Înaltei Curți de Casație și Justiție, pentru îndeplinirea rolului său constituțional de principal organism jurisdicțional chemat să asigure caracterul unitar al jurisprudenței naționale. Mă refer aici, printre altele, la instituția sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept, prevăzută de noile coduri de procedură, ce se va adăuga recursului în interesul legii, ca mecanism de unificare a practicii judecătorești.

Doamnelor și domnilor,

Nu pot să îmi închei scurta alocuțiune fără să nu îmi exprim dorința ca sistemul judiciar român și fiecare dintre cei care îl slujesc și îl vor sluji să ofere societății românești răspunsul de care aceasta are nevoie în procesul de aplicare a noilor coduri.

Noile Coduri reprezintă pentru noi toți o misiune dificilă, dar, în același timp, nobilă, o provocare de care, suntem pe deplin conștienți că depinde însuși progresul societății românești în context european.

Stimați colegi, trăim momente istorice și trebuie să fim mândri de acest lucru.

Puține generații de juriști au șansa de a fi contemporane cu adoptarea unei opere legislative de amploarea și importanța Noului Cod Civil. Puține generații de juriști au șansa de a-și pune amprenta, cele dintâi, asupra primelor interpretări și aplicări ale unui Cod Civil.

Să nu uităm niciodată cuvintele rostite de marele împărat Napoleon: „*Adevărata mea glorie nu constă în a fi câștigat 40 de bătălii. Waterloo va șterge amintirea atâtor biruințe. Ceea ce va rămâne veșnic este Codul meu civil*”.

Îmi doresc doamnelor și domnilor, distinși colegi și dragi studenți ca și aceste Noi Coduri, a căror poartă a fost deschisă de Noul Cod Civil să dăinuiască la fel de mult ca și vechile coduri, îmi doresc ca indiferent de numărul bătăliilor profesionale pe care fiecare dintre noi le vom fi câștigat, la final de carieră să avem, fiecare dintre noi, sentimentul victoriei izvorât din gloria câștigată de noile coduri, prin corecta și judicioasa lor aplicare.

Doresc succes lucrărilor acestei conferințe și având în vedere temele anunțate spre dezbateri, am convingerea că discuțiile care se vor purta vor fi tot atât de incitante și provocatoare.

Vă mulțumesc și vă doresc un an bun, cât mai multe realizări și împliniri, atât în plan profesional, cât și în plan personal, sănătate și numai bucurii!

Judecător dr. Livia Doina Stanciu
Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție